

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

השינויים בתנאי העסקה של גננות בעקבות הסכם "אופק חדש"

הכנסת, מרכז המחקר והמידע

קריית בן-גוריון, ירושלים 91950

טל': 02 - 6408240/1

פקס: 02 - 6496103

www.knesset.gov.il/mmm

כתיבה: אתי וייסבלאי

אישור: יובל וורגן, ראש צוות

עריכה לשונית: מערכת "דברי הכנסת"

י"ז בחשוון תשע"ג

21 באוקטובר 2013

לבקשת חה"כ משולם נהרי, יידונו במסמך שלהלן תנאי ההעסקה של גננות בגני-הילדים הציבוריים על-פי הסכם "אופק חדש", בהשוואה לתנאי ההעסקה שלהן בטרם החלת ההסכם ובהשוואה לתנאי ההעסקה של מורים על-פי אותו הסכם. כמו כן, יובאו בו טענות שהועלו בדבר תנאי ההעסקה של גננות. במסמך לא תידון ההשפעה של הרפורמה על היבטים פדגוגיים ומעשיים שונים של תפקוד הגן.

1. הסכם "אופק חדש" ותחולתו בגני-הילדים

"אופק חדש" היא רפורמה מערכתית בגני-הילדים, בבתי-הספר היסודיים ובחטיבות-הביניים, שמיושמת בהדרגה לפי הסכם שנחתם בין משרד החינוך להסתדרות המורים בדצמבר 2008 ותוקפו בין ראשית שנת הלימודים תשס"ט (1.9.2008) לראשית שנת הלימודים תשע"ד (1.9.2013). השלמה ועדכונים להסכם נחתמו בפברואר 2012.¹

בספטמבר 2013 חתמו משרד החינוך, משרד האוצר והסתדרות המורים על הסכם להארכת תחולת ההסכמים המסדירים את רפורמת "אופק חדש" בשנתיים נוספות – שנות הלימודים תשע"ד ותשע"ה. בהסכם החדש נכללו כמה תיקונים להסכמים הקודמים, ובין היתר יש בו התייחסות לסוגיית התשלום עבור פעילות מחוץ לשעות הלימודים לגננות, נושא שיידון להלן.²

הרפורמה חלה בהדרגה בגני-ילדים בחינוך הרשמי הממלכתי והממלכתי-דתי משנת הלימודים תש"ע. בשנת הלימודים תשע"ב הוחלה הרפורמה על כל גני-הילדים בחינוך הרשמי מלבד גנים שחל עליהם חוק יום חינוך ארוך וגני חינוך מיוחד, שהלימודים בהם מסתיימים אחרי שעת סיום הלימודים הרגילה. בראשית שנת הלימודים תשע"ד נכנסו לרפורמה גם גנים אלה.

על-פי נתוני משרד החינוך, בשנת הלימודים הנוכחית, תשע"ד, נכללים ברפורמה 11,298 גני-ילדים, שהם 99% מכלל הגנים בחינוך הרשמי. 142 גנים בחינוך הרשמי אינם נכללים בה.³ נציין כי הרפורמה איננה חלה בגני-ילדים שאינם רשמיים, שהם כשליש מכלל גני-הילדים במערכת החינוך הציבורית. חלק גדול מגנים אלה, אך לא כולם, הם גנים המיועדים למגזר החרדי.

כל גננת המועסקת בגן-ילדים שבו חלה הרפורמה מחויבת לעבוד על-פי תנאי הרפורמה. משנת הלימודים תשע"ב ואילך, כל גננת חדשה המתקבלת להעסקה במשרד החינוך מצטרפת גם היא להסכם החדש, ללא קשר לתחולת הרפורמה על גן-הילדים שבו היא מועסקת. בשנת הלימודים תשע"ג עבדו לפי תנאי הסכם "אופק חדש" 11,590 גננות בסך הכול – כ-80% מן הגננות בחינוך הרשמי בשנה זאת.⁴ נתוני שנת הלימודים תשע"ד טרם עודכנו במאגרי המשרד.

בטבלה שלהלן מפורט מספר גני-הילדים שהרפורמה חלה בהם משנת הלימודים תש"ע ועד שנת הלימודים תשע"ד ומספר הגנים והגננות שהצטרפו לרפורמה בכל אחת משנים אלה.⁵

¹ שני ההסכמים מובאים באתר האינטרנט של משרד החינוך: [הסכם אופק חדש](#), ו-[עדכונים בהסכם אופק חדש – 29.2.2013](#). במסמך שלהלן השתמשנו במקורות אלה, והם יכוננו להלן במשותף: הסכם "אופק חדש".

² הסכם קיבוצי שנחתם ביום 17 בספטמבר 2013 בין ממשלת ישראל להסתדרות המורים (להלן: הסכם להארכת רפורמת "אופק חדש"); נתקבל מאבי פרידמן, רפרנט חינוך והשכלה גבוהה, אגף שכר והסכמי עבודה, משרד האוצר, 20 באוקטובר 2013.

³ תמי יהושע, מ"מ מנהלת אגף בכיר לכוו-אדם בהוראה, משרד החינוך, מכתב, 16 באוקטובר 2013.

⁴ סלבה גלובין, מינהל תקשוב ומערכות מידע, משרד החינוך, דוא"ל, 17 באוקטובר 2013.

⁵ גילה נגר, סמנכ"לית ומנהלת מינהל עובדי הוראה, משרד החינוך, מכתב, 29 בספטמבר 2013; תמי יהושע, מ"מ מנהלת אגף בכיר לכוו-אדם בהוראה, משרד החינוך, מכתב, 16 באוקטובר 2013; סלבה גלובין, מינהל תקשוב ומערכות מידע, משרד החינוך, שיחת טלפון ודוא"ל, 17 באוקטובר 2013.

גני-ילדים וגננות הנכללים בהסכם "אופק חדש", תש"ע-תשע"ד

תש"ע	תשע"א	תשע"ב	תשע"ג	תשע"ד	
9,386	9,625	9,840	10,718	11,414	גנים בחינוך הרשמי
406	366	7,532	758	2,236	גנים שנוספו ל"אופק חדש"
406	772	8,304	9,062	11,298	מספר גנים ב"אופק חדש"
4.3%	8.0%	84.4%	84.5%	99.0%	שיעור גנים ב"אופק חדש"
591	1,113	10,299	11,590	--	גננות ב"אופק חדש"
4.7%	8.6%	77.5%	79.1%	--	שיעור גננות ב"אופק חדש"

2. תנאי העסקה של גננות על-פי הסכם "אופק חדש"

הסכם "אופק חדש" מפרט את תנאי ההעסקה של עובדי הוראה מסוגים שונים, ובין היתר גננות, מורים ומנהלים. סיכום של ההבדלים בין תנאי ההעסקה של מורים בחינוך היסודי לאלו של גננות על-פי הסכם "אופק חדש" מוצג בטבלה שלהלן:

גננות	מורים בחינוך היסודי	
השכר ערב ההסכם מוכפל במקדם המרה של 16%.	השכר ערב ההסכם מוכפל במקדם המרה של 17%-27%.	חישוב דרגת שכר על-פי ההסכם לעובדי הוראה קיימים
- גמול למנהלת גן בשיעור של 17%-21% מן השכר; - גמול חינוך בשיעור של 10%.	גמולי תפקיד שונים מעניקים תוספת של 6%-11.5% מן השכר. כל מורה ימלא עד שני תפקידים. גמולים נוספים ניתנים למורים בכיתות חינוך מיוחד ובכיתות מחוננים.	גמולי תפקיד
עד שנת הלימודים תשע"ד אין זכאות לשעות נוספות. יש זכאות לפי הסכם חדש.	36 שעות לפעילות חוץ-בית-ספרית.	שעות נוספות
30.4 שעות לגננת ו-33.8 שעות לגננת משלימה. כל שעות העבודה הן שעות הוראה בפועל.	36 שעות, ומהן 26 שעות הוראה בפועל.	שעות עבודה
הפחתה של חצי יום עבודה בשבוע או הגדלת השכר ב-10%.	הפחתה של חצי שעת שהייה ביום (2.5 שעות שבועיות).	משרת אם
אין התייחסות לנושא בהסכם.	הפחתה של שעת שהייה שבועית למשך ארבעה חודשים ממועד תום חופשת הלידה.	שעת הנקה
גננות שהועסקו לפני הרפורמה: - גיל 50-55: הפחתה של שתיים שבועות מבסיס המשרה. - גיל 55 ויותר: הפחתה של ארבע שעות שבועיות. גננת חדשה: הפחתה של שתיים מבסיס המשרה מגיל 50 ואילך.	מורים שהועסקו לפני הרפורמה: - גיל 50-55: הפחתה של שתי שעות הוראה פרונטלית בשבוע. - גיל 55 ויותר: הפחתה של שלוש שעות הוראה פרונטלית ושל שעה פרטנית אחת בשבוע. מורים חדשים: הפחתה של שתי שעות הוראה פרונטלית בשבוע מגיל 50 ואילך.	שעות גיל

להלן נסקור את סעיפי הסכם "אופק חדש" הרלוונטיים לעניין העסקתן של גננות, ונשווה אותם, אם הדבר אפשרי, לתנאי ההעסקה של מורים בחינוך היסודי. כמו כן, יוצגו נתונים שנתקבלו ממשרד החינוך וממשרד האוצר על יישום ההסכם בפועל בהקשר של שכר הגננות ושיבוצם של מורים וגננות בדרגות שכר על-פי הסכם "אופק חדש".

2.1. שכר הגננות

שכרם של עובדי הוראה המועסקים על-פי הסכם "אופק חדש" מורכב משכר בסיסי (משולב), גמולי תפקיד ותשלום עבור שעות נוספות. להלן נתייחס לכל אחד ממרכיבים אלה בהסכם "אופק חדש". בסיכום יובאו נתוני משרד האוצר על שכרן של הגננות המועסקות על-פי הסכם "אופק חדש" בשנת הלימודים תשע"ג.

שכר הבסיס של עובדי ההוראה שנכללים בהסכם "אופק חדש" נקבע על-פי טבלאות שכר המתבססות על השכלת עובדי ההוראה (ללא הסמכה, בעלי הסמכה, בעלי תואר ראשון או תואר שני), הוותק והדרגה. בסולם השכר יש תשע דרגות קידום, וההתקדמות מותנית בצבירת שעות פיתוח מקצועי (60 שעות שנתיות) במשך שנתיים עד שלוש שנים. על-פי סעיף 38(ז) להסכם, בשלוש הדרגות הגבוהות הקידום מוגבל במכסות אזוריות⁶ ומותנה בהערכה מקצועית של עובד ההוראה. עם זאת, ממשרד החינוך נמסר כי עד כה לא הונהגו מכסות מסוג זה והקידום לדרגות הגבוהות מותנה כיום בוותק, שעות פיתוח מקצועי והערכה בלבד.⁷ ההתקדמות בדרגות השכר מעניקה לעובד תוספת שכר של 7.5%-8.5% נוסף על כך, עובד ההוראה מקבל תוספת של 1%-2% משכרו עבור כל שנת ותק. טבלת השכר של עובד הוראה בעל תואר אקדמי ראשון מתחילה בכ-5,700 ש"ח למורה בדרגה הנמוכה ביותר ומגיעה לכ-15,700 ש"ח לעובד הוראה בדרגות הגבוהות ביותר ובוותק המקסימלי. שכרו של עובד הוראה בעל תואר אקדמי שני מתחיל בכ-6,000 ש"ח ומגיע בשיאו ל-16,500 ש"ח.

בהסכם כלולה נוסחה לקביעת דרגת שכר לקביעת שכרם של עובדי הוראה שהועסקו במערכת החינוך לפני הרפורמה. לפי הנוסחה, על היקף המשרה של מורה בחינוך היסודי יתווסף מקדם המרה קבוע של 17%. למורה אם או למחנכי כיתות ניתן מקדם המרה גבוה יותר, עד ל-27%. הסכום הכולל מוכפל בשכרו של המורה ערב הרפורמה (כולל גמולי תפקיד שבוטלו על-פי הסכמי "אופק חדש"), והוא משובץ בדרגת השכר התואמת את התוצאה (שווה לה או גבוהה ממנה), ולצורך השיבוץ בלבד נקבעה בתוך כל דרגה דרגת ביניים אחת. ממועד זה עובד ההוראה מתקדם על-פי טבלאות השכר בהתאם לדרגה ולוותק שלו.

סעיף 136 להסכם קובע כי טבלאות השכר של גננות יהיו זהות לאלה של מורים והן יתקדמו בדרגות השכר והוותק המקצועי באופן זהה. שכר הבסיס המשמש לשיבוץ גננות קיימות בטבלת השכר החדשה זהה במרכיביו לזה של מורה בחינוך היסודי, אך מקדם ההמרה שלפיו מחושב השיבוץ הוא 16%, באופן קבוע, ללא קשר למעמדה האישי של הגננת. לדברי הגב' תמר כהן-נתן, מנהלת תחום שכר עובדי הוראה במשרד החינוך, ההבדלים בין דרגות ההמרה של גננות לאלו של מורים משקפים את ההבדלים בין תוספת שעות העבודה של מורים לתוספת שעות העבודה של גננות. מורים המועסקים על-פי הסכם "אופק חדש" עובדים שש שעות יותר ממורים שאינם מועסקים על-פי ההסכם, ואילו גננות המועסקות על-פי הסכם "אופק חדש" עובדות כ-40 דקות יותר מגננות שאינן מועסקות על-פיו (להרחבה בעניין שעות ההוראה של מורים ושל גננות ראו סעיף 2.2 להלן). כמו כן, מורות אימהות שאינן מועסקות על-פי הסכם "אופק חדש" מקבלות תוספת של 10% על שכרן ואילו מורות אימהות המועסקות על-פי ההסכם

⁶ בדרגה 7 – 10% מכלל המשרות של עובדי הוראה; בדרגה 8 – 5% מכלל המשרות של עובדי הוראה; בדרגה 9 – 3% מכלל המשרות של עובדי הוראה.

⁷ מירית סיידוף, לשכת מ"מ מנהלת אגף בכיר לכוח-אדם בהוראה, משרד החינוך, שיחת טלפון, 17 באוקטובר 2013.

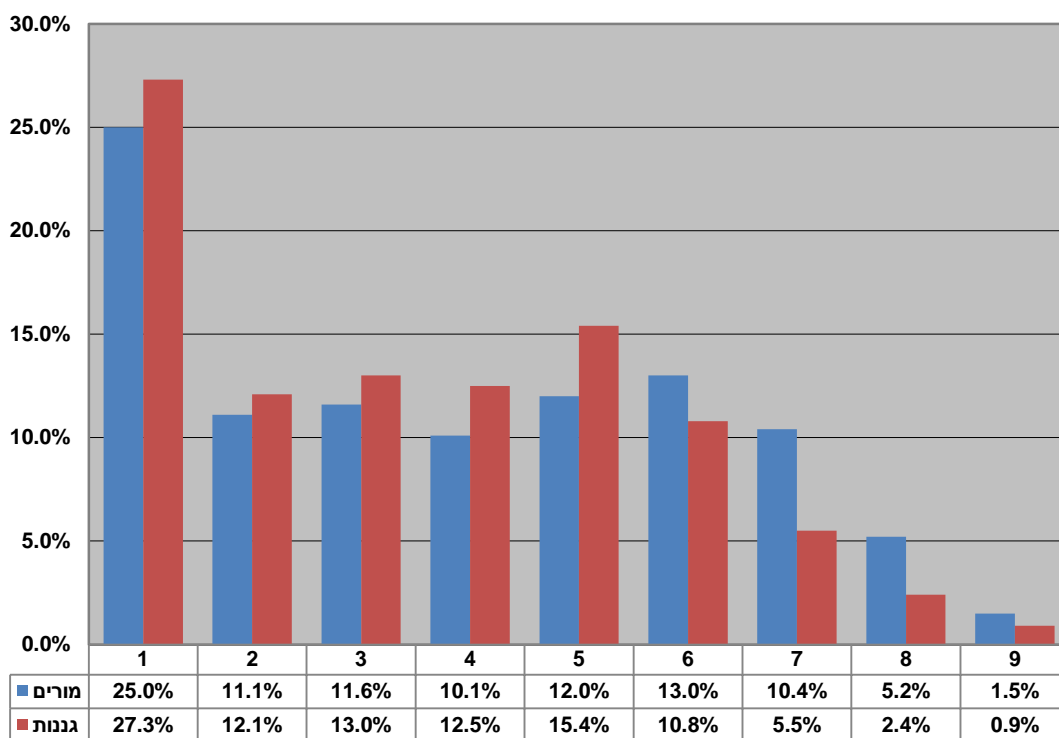

אינן מקבלות תוספת זו, ולכן הן זכאיות למקדם המרה גבוה יותר. גננות אימהות המועסקות על-פי הסכם "אופק חדש" ממשיכות לקבל תוספת של 10% על שכרן.⁸

עובדי הוראה, ובהם גננות, שהצטרפו להסכם בשנות הלימודים תשע"ב, תשע"ג ותשע"ד מקבלים תוספת שחיקה של 3.4%, והיא מתווספת על שכרם ערב הרפורמה לצורך חישוב דרגת השכר שתיקבע להם עם המעבר להעסקה על-פי רפורמת "אופק חדש".

משרד החינוך העביר לנו נתונים על התפלגות המורים והגננות לפי דירוגם על-פי הסכם "אופק חדש" בשנת הלימודים תשע"ג. עיבוד הנתונים מלמד כי בדרגות השכר 1-5 יש שיעור גבוה יותר של גננות לעומת מורים, ואילו בדרגות 6-9 יש יותר מורים. שיעור המורים בדרגות 7-9 הוא 17.1%, כמעט כפול משיעורן של הגננות בדרגות אלו – 8.8%. פירוט הנתונים מוצג בתרשים:⁹

מורים וגננות המועסקים על-פי הסכם "אופק חדש" לפי דרגת קידום, 2013

גמולי תפקיד – נוסף על השכר המשולב, עובדי הוראה זכאים לגמולים שונים על-פי התפקיד שהם ממלאים. הגמול מחושב כשיעור מן השכר המשולב, וסכומו גדל עם העלייה בשכר זה ללא קביעת תקרה. על-פי סעיף 138 בהסכם "אופק חדש", גננות זכאיות לשני סוגים של גמולים, שלא ניתן לקבל אותם במצטבר: גמול ניהול, הניתן לגננת עצמאית שאיננה כפופה לגננת מרכזת ושיעורו 17%–21% מן השכר המשולב (בהתאם לוותק ולדרגת הגננת), וגמול חינוך בשיעור של 10% מן השכר, הניתן לגננת האחראית על כיתת גן וכפופה לגננת מרכזת (דוגמת גננות בחטיבה צעירה ובאשכול גנים). גננת משלימה שהייתה

⁸ תמר כהן-נתן, מנהלת תחום שכר עובדי הוראה, אגף הכספים, משרד החינוך, שיחת טלפון, 17 באוקטובר 2013.
⁹ גילה נגר, סמנכ"לית ומנהלת מינהל עובדי הוראה, משרד החינוך, מכתב, 29 בספטמבר 2013. יצוין כי משרד החינוך העביר לנו שתי מערכות של נתונים, האחת מקורה במערכת ההעסקות של המשרד, המכילה נתונים על מקבלי השכר, והאחרת הופקה מתוך מערכת כוח-האדם של המשרד בפילוח לפי עובדי הוראה המועסקים בגנים. קיימים פערים ניכרים בין שתי מערכות הנתונים, אך בבחינת שיעור הגננות בכל אחת מן הדרגות ב"אופק חדש" נתקבלו נתונים דומים, ולפיכך, בהתייעצות עם מינהל תקשוב ומערכות מידע במשרד החינוך, בחרנו להשתמש לצורך הצגת המידע במסמך זה בנתוני מערכת כוח-האדם. הנתונים המלאים שנתקבלו מן המשרד כלולים בנספח למסמך זה.

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

אחראית גן יכולה להמשיך ולקבל את גמול הניהול; גנת משלימה שלא קיבלה גמול זה בעבר איננה זכאית לגמולים על-פי ההסכם. לדברי הגב' לילי פוקמונסקי, נציגת הסתדרות המורים, חלק גדול מן הגנות המשלמות מקבלות גמול ניהול.¹⁰

למורים בחינוך היסודי נקבעו סוגים שונים של גמולים עבור תפקידים שונים, למשל מחנך כיתה, רכו מקצוע, רכו זהירות בדרכים, רכו ביטחון, רכו חינוך חברתי, רכו שכבה, רכו הערכה ומדידה. לכל תפקיד נקבעה תוספת בשיעור של 6%–11.5% מן השכר המשולב. על-פי ההסכם, כל מורה יוכל למלא שני תפקידים ולא מעבר לכך, אלא אם כן ניתן לו אישור חריג. כמו כן, זכאים מורים המלמדים בכיתות חינוך מיוחד ובכיתות מחוננים לגמולים בשיעור של עד 14% משכרם.

שעות נוספות – על-פי סעיף 30 להסכם "אופק חדש", מורים זכאים ל-18 שעות נוספות בכל מחצית עבור השתתפות בפעילות בבית-הספר, לדוגמה אספה בית-ספרית כללית, אספת הורים וילדים פרטנית והשתתפות בפעילויות אחר-הצהריים. עבור שעות אלה זכאי מורה לתשלום בשיעור של 125% מן השכר. על-פי הפרשנות של משרדי החינוך והאוצר, הסעיף קובע כי גנות אינן זכאיות לתוספת זאת. על רקע זה התנהל בשנים האחרונות סכסוך בין הסתדרות המורים למשרדי החינוך והאוצר, ובמהלכו נמנעו גנות, על-פי הנחיית ההסתדרות, מלהשתתף בפעילויות מחוץ לשעות הלימודים. ביוני 2013 פסק בית-הדין האזורי לעבודה בתל-אביב כי פרשנותם של משרדי החינוך והאוצר לסעיף זה מוצדקת וגנות אינן זכאיות לתוספת עבור פעילויות מחוץ לשעות הלימודים. עם זאת, בסיכום פסק הדין המליץ בית-המשפט לצדדים להסדיר את זכויות הגנות בגין הפעילויות הנוספות בהסכם "אופק חדש".¹¹

בהסכם להארכת רפורמת "אופק חדש" מוסדרת הזכאות של גנת לתשלום עבור השתתפות בפעילויות מחוץ לשעות הלימודים בגן. על-פי סעיף 6 להסכם, גנת זכאית לתשלום בשיעור של 125% מן השכר עבור פעילויות מחוץ לשעות עבודת הגן, כגון ישיבות צוות, אספת הורים וילדים פרטנית והשתתפות בפעילויות אחר-הצהריים, עד לתקרה של 18 שעות נוספות במחצית. מנגד, סעיף 7 בהסכם מבטל את האפשרות לסיים את יום הלימודים בגן בשעה 11:00 בימים שבהם מתקיימות חגיגות בגן – חנוכה, פורים ומסיבת סיום שנת הלימודים.¹²

שכרם הממוצע של גנות ומורים הנכללים בהסכם "אופק חדש" – על-פי נתונים שנתקבלו מאגף שכר והסכמי עבודה במשרד האוצר, השכר הממוצע הכולל של גנת במשרה מלאה המועסקת על-פי הסכם "אופק חדש" עמד במאי 2013 על כ-11,000 ש"ח בחודש. שכרה הממוצע של גנת המועסקת על-פי הסכם "אופק חדש" גבוה בכ-22% משכרה של גנת במשרה מלאה שאינה מועסקת על-פי ההסכם. שכרם הממוצע של מורים בחינוך היסודי גבוה במקצת משכרן של גנות ועומד על כ-11,600 ש"ח למשרה מלאה (הנתון ממאי 2013). עם זאת, הודגש שקשה להשוות בין שכרם של עובדי הוראה המועסקים על-פי הסכם "אופק חדש" ובין שכרם של עובדים שאינם מועסקים על-פיו, שכן מאפייני התעסוקה של האוכלוסיות שאינן כלולות בהסכם שונים מאלה של האוכלוסיות שכלולות בו.¹³

יצוין כי על-פי נתוני ארגון ה-OECD על שנת 2011, שכרה של גנת מתחילה בישראל הוא מן הנמוכים בין מדינות הארגון, ונמוך בכ-40% מן השכר הממוצע של גנת במדינות הארגון. עם העלייה בוותק הגנת

¹⁰ לילי פוקמונסקי, מנהלת המחלקה לגנות, הסתדרות המורים, מכתב 14 באוקטובר 2013, שיחת טלפון, 15 באוקטובר 2013.

¹¹ אזורי לעבודה תל אביב סק 12-04-44592 הסתדרות המורים בישראל נגד מדינת ישראל - משרד האוצר/משרד החינוך.

¹² הסכם קיבוצי שנחתם ביום 17 בספטמבר 2013, בין ממשלת ישראל להסתדרות המורים. נתקבל באמצעות אבי פרידמן, רפרנט חינוך והשכלה גבוהה, אגף שכר והסכמי עבודה, משרד האוצר, 20 באוקטובר 2013.

¹³ אבי פרידמן, רפרנט חינוך והשכלה גבוהה, אגף שכר והסכמי עבודה, משרד האוצר, דואל 8 בספטמבר 2013, 8 באוקטובר 2013.

הפער מצטמצם וגננת בקצה העליון של סולם השכר מרוויחה כ-88% מן הממוצע בארגון ה-OECD, בדומה לעמיתותיה באיטליה, שבדיה ונורבגיה.¹⁴

2.2. שעות עבודה

בהסכם "אופק חדש" נקבעו שעות פעילות חדשות לגני-הילדים שהרפורמה חלה בהם. על-פי סעיף 133 בהסכם, שעות העבודה בגן בימים א'-ה' יוארכו בכ-40 דקות בכל יום, יתחילו בשעה 7:55 ויימשכו עד 14:00. יום הלימודים ביום ו' נותר ללא שינוי – מהשעה 7:55 עד השעה 12:45; בגנים שבהם מופעל יום חינוך ארוך ובגני-ילדים של החינוך המיוחד יום הלימודים ייוותר ארוך יותר.

היקף המשרה של גננות שאינן מועסקות על-פי הסכם "אופק חדש" הוא 30 שעות שבועיות: 27 שעות בפועל ושלוש שעות חינוך.¹⁵ בסיס המשרה של גננת אחראית גן על-פי הסכם "אופק חדש" הוא 30.4 שעות שבועיות בחמישה ימי עבודה בשבוע; בסיס המשרה של גננת משלימה הוא 33.8 שעות בשישה ימים בשבוע. כל שעות העבודה של הגננת הן שעות הוראה בפועל, ולפיכך נוספו על שעות ההוראה בפועל של גננת 3.4 שעות שבועיות, שהן כ-200 דקות. לדברי נציגת הסתדרות המורים, הגב' לילי פוקמונסקי, מספר שעות העבודה השבועיות של גננת משלימה זהה לזה של גננת אחראית גן, אך בסיס המשרה שלה הוא 90% מזה של גננת אחראית גן.¹⁶

על-פי ההסכם, גננת אם זכאית להיעדר במשך יום עבודה שלם אחת לשבועיים, ולחלופין – במשך חצי יום עבודה אחת לשבוע. כלומר, בסיס המשרה שלה קטן בכשלוש שעות שבועיות מבסיס המשרה המקורי. אם אין אפשרות להיעדרות מסוג זה, ובהסכמת הגננת, יגדל היקף המשרה שלה ב-10% והיא תהיה זכאית לתוספת שכר בהתאם. גננת שהועסקה לפני הרפורמה וגילה 50–55 זכאית להפחתה של שעתיים מבסיס המשרה. גננת שגילה 55 ויותר זכאית להפחתה של ארבע שעות שבועיות. גננת חדשה זכאית להפחתה של שעתיים מבסיס המשרה מגיל 50 ואילך. בהסכם אין התייחסות לזכאותה של גננת להפחתת שעת עבודה לאחר חזרה מחופשת לידה, הסדר המכונה "שעת הנקה". הזכות לשעת הנקה במשך ארבעה חודשים ממועד שובה של העובדת מחופשת הלידה הקבועה על-פי חוק היא זכות הניתנת לנשים העובדות במשרה מלאה מכוח סעיף 3(7) לחוק עבודת נשים, תשי"ד-1954. לדברי הגב' רחל טיטלבוים, הממונה על תנאי שירות באגף כוח-אדם בהוראה במשרד החינוך, הזכות מוקנית לעובדות הוראה העובדות שבע או שמונה שעות בכל יום ולכן גננות אינן זכאיות לה. צוין כי גם גננות שאינן נכללות בהסכם "אופק חדש" אינן זכאיות לשעת הנקה.¹⁷

לשם השוואה, משרה של מורה בחינוך היסודי מסתכמת על-פי ההסכם כ-36 שעות שבועיות בחמישה ימי עבודה: 26 שעות הוראה פרונטלית, חמש שעות עבודה פרטנית וחמש שעות שהייה בבית-הספר. מורה אם זכאית להפחתה של חצי שעת שהייה ביום (2.5 שעות שבועיות). מורים שהועסקו לפני הרפורמה והם בני 50–55 זכאים להפחתה של שתי שעות הוראה פרונטלית שבועיות. בגיל 55 ויותר זכאים המורים להפחתה של שלוש שעות הוראה פרונטלית ושעה פרטנית אחת. מורים חדשים זכאים להפחתה של שתי שעות הוראה פרונטלית מגיל 50 ואילך. כמו כן, מורות ששבו מחופשת לידה זכאיות להפחתה של שעת שהייה שבועית למשך ארבעה חודשים ממועד תום חופשת הלידה לפי חוק.

¹⁴ OECD, Education at a Glance 2013, [Indicator D3: How Much are Teachers Paid?](#)

¹⁵ לפי אתר האינטרנט של הסתדרות המורים, [גננות – בסיס המשרה](#).

¹⁶ לילי פוקמונסקי, מנהלת המחלקה לגננות, הסתדרות המורים, מכתב, 14 באוקטובר 2013 ושיחת טלפון, 15 באוקטובר 2013.

¹⁷ רחל טיטלבוים, ממונה (תנאי שירות ותקנון לעובדי הוראה), אגף בכיר לכוח-אדם בהוראה, משרד החינוך, דוא"ל, 19 באוקטובר 2013.

3. טענות נגד תנאי העסקה של גננות על-פי הסכם "אופק חדש"

ארגון "גננות מחנכות" וגננות המועסקות במערכת החינוך העלו טענות בדבר פגיעה בתנאי העסקה של גננות על-פי הסכם "אופק חדש" לעומת תנאיהן של גננות שאינן בהסכם, וכן בדבר ההבדלים בין תנאי העסקה של מורים לאלו של גננות, הגורמים לאפליית הגננות. בין הטענות שהועלו:¹⁸

- יש הבדלים בין מורים לגננות בקביעת דרגת השכר על-פי הסכם "אופק חדש" – כאמור, דרגת השכר בהסכם החדש נקבעה לפי נוסחת המרה הכוללת את שכרו של עובד ההוראה ומקדם המרה קבוע. למורים נקבע מקדם המרה גבוה יותר מזה של גננות, והוא משתנה בהתאם לסטטוס של המורה (מורה אם ומחנכי כיתות). כתוצאה מכך, גננות שובצו בדרגות שכר נמוכות יותר ממורים, והן מקבלות שכר נמוך יותר ממורים, אף אם לפני הרפורמה שכרן היה דומה. יתר על כן, בהסכם נקבעו מכסות לעובדי הוראה בדרגות הגבוהות יותר ללא הבחנה בין עובדי הוראה מסוגים שונים. שיבוץ מורים בדרגות שכר גבוהות מגננות עשוי להביא לכך שמכסות אלו יתמלאו על-ידי מורים וגננות לא יוכלו להתקדם אליהן אף כאשר יהיו זכאיות לכך מבחינת הוותק והפיתוח המקצועי. כאמור, ממשרד החינוך נמסר כי עד כה לא הוגבל מספר עובדי ההוראה בדרגות השכר הגבוהות באמצעות מכסות.

- גמולי תפקיד – לגננות ניתנים גמולים מצומצמים יותר מאלו שמורים זכאים להם. גנת משלימה בהסכם "אופק חדש" איננה זכאית כלל לגמול תפקיד בעוד גנת משלימה שלא בהסכם זכאית לגמול פיצול בשיעור של 10%.

- שעות העבודה – אף שהסכם "אופק חדש" כמעט לא שינה את מספר שעות העבודה השבועיות של גננות (30.4 שעות לגנת המועסקת על-פי ההסכם לעומת 30 שעות לגנת שאינה מועסקת על-פיו), בשעות העבודה של גנת שלא על-פי ההסכם נכללות שלוש שעות חינוך, בעוד לגננות המועסקות על-פי הסכם "אופק חדש" כל שעות העבודה הן שעות הוראה בפועל. כתוצאה מכך, לגנת אין אפשרות למלא מטלות הקשורות לעבודתה שאינן כרוכות בהוראה במהלך שעות העבודה שנקבעו לה. למעשה, מספר שעות ההוראה בפועל של גננות על-פי הסכם "אופק חדש" גדול מזה של מורים המועסקים על-פי הסכם זה.

- לאחר חופשת לידה – גנת השבה מחופשת לידה איננה זכאית להפחתה של שעת הוראה למשך ארבעה חודשים ואילו מורות זכאיות לכך.

- גנת אינה זכאית לתשלום שעות נוספות עבור 36 שעות פעילות מחוץ לשעות הלימודים. כאמור, בהסכם להארכת רפורמת "אופק חדש" ניתן פתרון לסוגיה זאת.

לדברי נציג אגף שכר והסכמי עבודה במשרד האוצר, תפקידיהם ואופי עבודתם של המורים ושל הגננות שונים זה מזה באופן מהותי ואין מקום להשוואה ביניהם, הן בתחום השכר המשולב וקביעת הדרגות והן בתחום גמולי התפקיד. בזמן ניסוח ההסכמים נבחנו הצרכים והמטלות בכל אחד מן התפקידים ועל בסיס זה נוסחו סעיפי ההסכם הנוגעים להם.¹⁹

מנהלת המחלקה לגננות בהסתדרות המורים הגב' לילי פוקמונסקי מסרה כי הסכם "אופק חדש" הביא להטבות שכר ניכרות לגננות, ובהן תוספת מעבר ל"אופק חדש", הגדלת גמול הניהול ושיפור מסלולי

¹⁸ אתר ארגון גננות מחנכות, כניסה ב-29 בספטמבר 2013 וכן עופרה כהן, מנהלת גן, מכתב לחה"כ משולם נהרי, 23 ביולי 2013.
¹⁹ אבי פרידמן, רפרנט חינוך והשכלה גבוהה, אגף שכר והסכמי עבודה, משרד האוצר, דואר 8 בספטמבר 2013.

הקידום בדרגות השכר ובוותק. בנוסף, הגננות, ככל עובדי ההוראה שהצטרפו להסכם "אופק חדש" החל משנת הלימודים תשע"ב, קיבלו תוספת שחיקה בשיעור של 3.4% משכרן קודם להסכם, ואולם תוספת שעות העבודה שנדרשה מגננות על-פי הסכם "אופק חדש" נמוכה מתוספת שעות העבודה שנדרשה ממורים בהסכם זה. סוגיית התשלום עבור שעות פעילות מחוץ לשעות הלימודים טופלה על-ידי הסתדרות המורים וקיבלה מענה בהסכם החדש, שנחתם באוגוסט 2013.²⁰

---

²⁰ לילי פוקמונסקי, מנהלת המחלקה לגננות, הסתדרות המורים, מכתב, 14 באוקטובר 2013.

נספח – מספרי גננות ומורים לפי דרגות קידום ב"אופק חדש", נתוני מינהל כא"ב משרד החינוך,

תשע"ג

א. גננות

דירוג	דרגה ב"אופק חדש"	מספר גננות (לפי נתוני מערכות כוח-אדם)	מספר גננות (לפי נתוני מערכות ש"ר)
אקדמאי	1	4512	4794
אקדמאי	+1	490	503
אקדמאי	2	2225	2329
אקדמאי	+2	503	522
אקדמאי	3	1841	1979
אקדמאי	+3	985	1021
אקדמאי	4	1545	1648
אקדמאי	+4	1104	1176
אקדמאי	5	1679	1807
אקדמאי	+5	1529	1583
אקדמאי	6	1415	1525
אקדמאי	+6	528	572
אקדמאי	7	375	423
אקדמאי	+7	124	132
אקדמאי	8	24	38
אקדמאי	9	1	3
מוסמך בכיר	1	124	130
מוסמך בכיר	+1	24	20
מוסמך בכיר	2	21	20
מוסמך בכיר	+2	39	41
מוסמך בכיר	3	60	60
מוסמך בכיר	+3	61	62
מוסמך בכיר	4	98	102
מוסמך בכיר	+4	81	88
מוסמך בכיר	5	94	100
מוסמך בכיר	+5	130	135
מוסמך בכיר	6	151	159
מוסמך בכיר	+6	220	230
מוסמך בכיר	7	264	272
מוסמך בכיר	+7	334	348
מוסמך בכיר	8	233	244
מוסמך בכיר	+8	234	246
מוסמך בכיר	9	203	220
מוסמך	1	24	27
מוסמך	+1	5	5
מוסמך	2	10	10
מוסמך	+2	6	6

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

מוסמך	3	15	15
מוסמך	+3	20	22
מוסמך	4	35	36
מוסמך	+4	34	27
מוסמך	5	45	47
מוסמך	+5	71	75
מוסמך	6	60	64
מוסמך	+6	89	91
מוסמך	7	94	98
מוסמך	+7	78	79
מוסמך	8	59	63
מוסמך	+8	11	12
מוסמך	9	3	3
בלתי מוסמך	1	281	312
בלתי מוסמך	+1	5	6
בלתי מוסמך	2	4	4
בלתי מוסמך	+2	4	4
בלתי מוסמך	4	4	4
בלתי מוסמך	+4	21	21
בלתי מוסמך	5	5	6
בלתי מוסמך	5	2	4
בלתי מוסמך	6	19	20
בלתי מוסמך	+6	18	20
בלתי מוסמך	7	34	36
בלתי מוסמך	+7	15	17
בלתי מוסמך	8	1	1
בלתי מוסמך	+8	16	15
מתמחה	1	877	949
מתמחה	3	1	1

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

ב. מורים

מספר מורים	דרגה ב"אופק חדש"	דירוג
16543	1	אקדמאי
1157	+1	אקדמאי
9277	2	אקדמאי
1218	+2	אקדמאי
8895	3	אקדמאי
1916	+3	אקדמאי
7165	4	אקדמאי
2049	+4	אקדמאי
7926	5	אקדמאי
2780	+5	אקדמאי
8908	6	אקדמאי
2190	+6	אקדמאי
6634	7	אקדמאי
1588	+7	אקדמאי
3050	8	אקדמאי
579	+8	אקדמאי
710	9	אקדמאי
481	1	מוסמך בכיר
52	+1	מוסמך בכיר
51	2	מוסמך בכיר
61	+2	מוסמך בכיר
117	3	מוסמך בכיר
151	+3	מוסמך בכיר
190	4	מוסמך בכיר
217	+4	מוסמך בכיר
246	5	מוסמך בכיר
314	+5	מוסמך בכיר
320	6	מוסמך בכיר
451	+6	מוסמך בכיר
710	7	מוסמך בכיר
585	+7	מוסמך בכיר
741	8	מוסמך בכיר
490	+8	מוסמך בכיר
701	9	מוסמך בכיר
70	1	מוסמך
2	+1	מוסמך
4	2	מוסמך
11	+2	מוסמך
15	3	מוסמך
20	3	מוסמך

הכנסת

מרכז המחקר והמידע

מוסמך	4	21
מוסמך	4	41
מוסמך	5	74
מוסמך	5	89
מוסמך	6	107
מוסמך	6	136
מוסמך	7	155
מוסמך	7	96
מוסמך	8	53
מוסמך	8	28
מוסמך	9	15
בלתי מוסמך	1	2343
בלתי מוסמך	1	18
בלתי מוסמך	2	7
בלתי מוסמך	2	7
בלתי מוסמך	3	5
בלתי מוסמך	3	1
בלתי מוסמך	4	4
בלתי מוסמך	4	30
בלתי מוסמך	5	47
בלתי מוסמך	5	53
בלתי מוסמך	6	117
בלתי מוסמך	6	212
בלתי מוסמך	7	146
בלתי מוסמך	7	71
בלתי מוסמך	8	43
בלתי מוסמך	8	34
בלתי מוסמך	9	53
מתמחה	1	3258
מתמחה	3	2

